

Све реалније се оцртава план албанских сепаратиста са Косова да уз подршку САД и ЕУ угуше српски отпор на северу те покрајине. Изјаве приштинских власти и заоштрене међународне дискусије око косовског проблема дозвољавају не само да се донесе закључак о насилничкој операцији коју припремају албански екстремисти, него и да се замисли развој догађаја, подела улога, као и да се процени степен међународне заштите која је обећана косовском премијеру Хашиму Тачију и осталим бившим главешинама терористичке „Косовске ослободилачке армије“.

Отворено заседање Савета безбедности УН о Косову, које је одржано 22. јануара, било је обележено дотад незапаженим усијањем страсти. Тада су, први пут од лета 2007, када је Русији пошло за руком да у корпусу за отпатке баци резолуцију о признавању независности Косова коју је на основу плана специјалног изасланика генералног секретара УН Мартија Ахтисарија припремио Запад, биле толико супротстављене позиције учесника у дискусијама. Водеће државе као да су говориле различитим језицима. Док су САД и генерални секретар УН Бан Кимун, као и западноевропске државе које су га подржавале, позивали на – цитирам извештај генералног секретара: „еластичност у раду на одређивању начина деловања у односу на учешће Косова у регионалним и међународним механизмима и форумима“, Русија и Србија су у томе виделе „истискивање“ УН са Косова и легитимизацију независног статуса покрајине.

Међутим, у центру јавних дискусија се први пут нашао тзв. план о „коначном решењу питања северног Косова“, који припрема Приштина. О њему се неколико дана пред заседање „излетео“ Хашим Тачи, изјавивши да се тај план припрема уз учешће међународних представника и да има за циљ „јачање суверенитета и територијалног интегритета Косова“. Хашим Тачи је обећао да ова, 2010. година, треба да постане „година консолидације косовске државе“.

Међу основним задацима плана прописана је ликвидација српских органа власти и управе који су, након избора одржаних у мају 2008, формиран у Косовској Митровици и околним српским општинама. Осим против српских представничких органа, основни ударац ће бити управљен и против српских полицијских формација и царинских служби, које данас, макар и делимично, контролишу промет преко административне границе Косова и осталог дела Србије.

Снаге КФОР-а које су стациониране на Косову пружиће Албанцима оружану подршку. Ово питање је, раније овог месеца, било у принципу решено током посете приштинског команданта јужног крила НАТО у Европи, америчког адмирала Марка Фиццералда. Сходно преговорима са косовским руководством и командом снага КФОР-а, он је назвао органе власти косовских Срба „претњом безбедности“ Косова и нагласио: „Сва нарушавања Резолуције 1244 Савета безбедности УН сматрамо угрожавањем безбедности. Пошто су паралелне структуре власти сходно овој резолуцији неприхватљиве, ми изражавамо забринутост“.

У плану Приштине посебна пажња је посвећена међународној подршци ове операције. Тај задатак је додељен САД и Европској унији. Американци су дужни да блокирају покушаје Србије и Русије да резолуцију прихвати Савет безбедности УН. Од Брисела се захтева да још више појача притисак на Србију, са циљем да се она одрекне подршке својим сународницима и да за српске добровољце затвори административну границу са Косовом.

Што се времена операције тиче, она може бити изведена већ у априлу. До тога ће доћи након објављивања нејасног мишљења Међународног суда УН у Хагу о статусу Косова и стварања „муниципалитета Митровица“ на северу Косова. У његово руководство ће бити укључени Албанци и малобројни Срби који су пристали да сарађују са властима у Приштини.

Председник Србије Борис Тадић, који је познат по прозападној оријентацији, у свом наступу поводом плана Приштине, НАТО и ЕУ био је веома опрезан. Изјавио је да „коначно решење питања северног Косова које је разрадила Приштина не доноси ништа добро онима који тамо живе“. Отвореније и оштрије се изразио први заменик сталног руског представника при УН Игор Шчербак: „Ми сматрамо да у данашњој компликованој ситуацији треба одлучно спречавати било чије покушаје протурања штетних концепција за Косово, који не само да на најгрубљи начин крше Резолуцију 1244 Савета безбедности УН, него и изазивају напетост и дестабилизују ситуацију у покрајини.“

По расположивим информацијама, у овај већ разрађени план умешан је и представник Међународне цивилне канцеларије на Косову Питер Фејт, који је и шеф косовске мисије ЕУ. Та канцеларија је оформљена у пролеће 2008, убрзо после самопроглашене независности Косова и његовог признавања од САД и водећих чланица ЕУ. У састав тог органа (који није прописан никаквим документом УН) улазе представници 14 земаља ЕУ и НАТО, као и Швајцарска; они се на Косову баве практичним спровођењем „Ахтисаријевог плана“ разрађеног по бриселским кулоарима, а који никада није добио

одобрење Савета безбедности УН. Карактеристично је да министар спољних послова сепаратистичке владе Косова Скендер Хисени, који је на заседању Савета безбедности УН представљао Косово, уопште није прокоментарисао план за северно Косово. Изашавши пред новинаре, он је двосмислено саопштио да Мисија ЕУ на Косову, као и Међународна цивилна канцеларија, „не пропaгирају никакву врсту ‘коначног решења питања северног Косова’“.

Анализа оног што се у последње време дешава око Косова дозвољава да се закључи да се разрада сценарија за гушење српског отпора обавља на знатно ширем нивоу него што је то Косово. По основним параметрима (муњевита насилна операција уз подршку псеудомиротвораца НАТО и ЕУ, њена међународна политичко-дипломатска заштита, коришћење марионетске администрације), план „коначног решења питања Северног Косова“ одговара истом сценарију који је председник Грузије Михаил Сакашвили разрадио за војну операцију против Јужне Осетије у августу 2008. године. Чак је и циљ оба документа сличан (у Сакашвилијевој наредби је био формулисан као „устпостављање уставне јурисдикције“).

Раније, у августу 1995, аналогни сценарио је био испробан против крајишких Срба. Хрватска је њих напала регуларном армијом, а САД и ЕУ су пружили политичку заштиту. Уосталом, она се тада показала и сувишном, јер ни власти Југославије, ни руководство Русије нису се реално заузели за Републику Српску Крајину која је пропадала у потоцима крви. Тадашњег југословенског лидера Слободана Милошевића је више интересовало да рукама међународних посредника уклони са општесрпске политичке сцене Радована Караџића и Ратка Младића које је, не без основа, сматрао својим главним и најопаснијим конкурентима. Што се Москве тиче, Балкан тада није улазио у посебну сферу пажње, па је Москва показивала само делимични интерес за регулисање босанског питања.

Прилично је тешко прогнозировать шта ће се овом приликом догађати. Осим косовског, на карти нових балканских ратова је могућа и појава не мање важног за српство, православље и Русију, босанског фронта. Његово отварање је већ обећао одлазећи (18. фебруара) председник Хрватске, Стипе Месић. Он је изјавио да хрватска армија мора да изврши војну операцију против босанске Републике Српске ако она спроведе референдум о самоопредељењу какав је изведен на Косову.

(Превод са руског **Василије Клефтакис**)